



Valsts izglītības
saturs centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

DARBĪBAS PROGRAMMAS "IZAUGSME UN NODARBINĀTĪBA" VALSTS IZGLĪTĪBAS SATURA CENTRA ESF PROJEKTS
"PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU EFEKTĪVA PĀRVALDĪBA UN PERSONĀLA KOMPETENCES PILNVEIDE"
(VIENOŠANĀS NR. 8.5.3.0/16/I/001)

Modulis "Sabiedrības un cilvēka drošība (1.līmenis)"

2020

(aktualizēts 2012. gada variants)

Aprobācijas koordinatores: Anna Reinika,
Mairita Šperliņa-Priedīte

MODUĻA "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" APRAKSTS

<p>Moduļa mērķis</p>	<p>Veicināt izglītojamo spējas un prasmes pieņemt fiziskajai, psihiskai un sociālajai drošībai un veselībai labvēlīgus lēmumus, preventīvi novērst nelaimes gadījumus sadzīvē un darbā, veidojot drošu un veselībai nekaitīgu apkārtējo vidi, lietojot iegūtās zināšanas praksē.</p>
<p>Moduļa uzdevumi</p>	<p>Attīstīt izglītojamo prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Apzināties veselību kā kopveselumu un vērtību, saskatot personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību. 2. Analizēt cilvēku rīcību, pieņemot atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā. 3. Izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu dispečeram. 4. Ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskatot trauksmes sirēnai. 5. Atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām. 6. Atpazīt ugunsdrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu. 7. Ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas. 8. Analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.
<p>Moduļa ieejas nosacījumi</p>	<p>Apgūta pamatzglītība.</p>
<p>Moduļa apguves novērtēšana</p>	<p>Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu. Pārbaudījumā demonstrē visu modulī definēto sasniedzamo rezultātu apguvi. Pārbaudes darbā ietverta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teorētisko zināšanu pārbaude (tests), iekļaujot jautājumus no visiem moduļa tematiem, 2) situāciju analīze (prezentācija) par iepriekš izvēlētu/izlozētu problēmjautājumu.
<p>Moduļa nozīme</p>	<p>Moduli "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Modulis integrējams citos moduļos, ja tā saturs dublējas ar nozares profesionālās programmas moduļiem. Moduļa saturs, kas apgūstams obligātās veselības izglītības stundās, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiek integrēts citos moduļos vai mācību priekšmetos. Pēc moduļa apguves var sekot moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis)" apguve.</p>

MODUĻA "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" SATURS

Sasniedzamais rezultāts	Temats	Ieteicamais saturs	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti		Metodiskais nodrošinājums	
			Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis	Metodiskie paņēmieni un mācību organizācijas formas	Idejas īstenošanai
<p>1. Spēj: izvērtēt informāciju par veselību ietekmējošiem faktoriem, apzināties personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību.</p> <p>Zina: veselīga dzīvesveida paradumus un pasākumus, kas ietekmē personīgo un apkārtējo cilvēku veselību, kā arī riska faktorus un veicamos preventīvos pasākumus saslimšanas risku novēršanai vai mazināšanai.</p> <p>Izprot: veselību kā kopveselumu un vērtību, apzinās higiēnas būtību un nozīmi drošas un cilvēka veselībai</p>	<p>1.1. Veselības mācība.</p> <p>(20% no moduļa kopējā apjoma)</p>	<p>1.1.1. Veselību ietekmējošie faktori.</p>	<p>Nosauc riska faktorus, kas ietekmē veselību.</p>	<p>Izskaidro biežāko slimību riska faktorus (sirds un asinsvadu sistēmas slimību, elpceļu slimību, ļaundabīgo audzēju, spriedzes u.c. riska faktorus).</p>	<p>Patstāvīgais darbs.</p> <p>Situācijas analīze.</p>	<p>Izglītojamie saņem darba lapu "Latvijā biežāk sastopamo slimību riska faktori".</p> <p>Izglītojamo uzdevums ir sameklēt, izvērtēt un norādīt darba lapā katrai slimībai divus slimības riska faktorus.</p> <p>Pēc paveiktā izglītojamie prezentē savu individuālo veikumu: nosauc savā darba lapā slimībai norādītos riska faktorus, taču neatkārtot citu sacīto. Izglītojamo piedāvātā informācija tiek apkopota tabulā "Latvijā biežāk sastopamo slimību riska faktori".</p>

nekaitīgas vides nodrošināšanā.	1.1.2. Veselīgs dzīvesveids, dzīves stils un dzīves kvalitāte.	Nosauc dzīves kvalitātes rādītājus. Uzskaita veselīgus paradumus. Nosauc būtiskākos veselības veicināšanas pasākumus.	Nosauc un raksturo dzīves kvalitātes rādītājus. Izskaidro nepieciešamību un savu atbildību īstenot veselīgu dzīvesveidu. Izskaidro veselības veicināšanas pasākumus (sabalansēts uzturs, optimāla fiziskā aktivitāte, psihiskā un reproduktīvā veselība, brīvība no atkarībām; atpūtas režīma ievērošana u.c.).	Pāru un grupu darbs. Diskusija.	Izglītojamie sadalās pāros, sarunas laikā katrs argumentēti izklāsta savu viedokli par jēdzienu "dzīves kvalitāte". Pārī vienojas par desmit būtiskākajiem rādītājiem un apkopo tos. Pēc tam pārī apvienojas grupās (2–3 pārī), un katrs pārī iepazīstina ar savu Top10. Salīdzina kopīgo un atšķirīgo, diskutē, vienojas par svarīgākajiem dzīves kvalitātes rādītājiem. Veikumu prezentē, kopīgi analizē un diskutē par aktuāliem veselības veicināšanas jautājumiem.
	1.1.3. Infekcijas un neinfekcijas slimību profilakse. Higiēna.	Nosauc riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību. Nosauc higiēnas pasākumus un darbības, lai slimības novērstu, apturētu to attīstību un mazinātu to radītās sekas. Vienkāršoti izskaidro vakcinācijas un kolektīvās imunitātes veidošanas nepieciešamību.	Izskaidro riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību. Izskaidro nosacījumus un praktisko pasākumu kopumu, kas nepieciešams, lai samazinātu vai likvidētu vides faktoru (fizikālo,	Jautājumi un atbildes. Grupu darbs vai pāru darbs.	Izglītojamie pēc pedagoga sagatavotā materiāla atpazīst infekcijas un neinfekcijas slimības. Izglītojamie atbild uz pedagoga jautājumiem par infekcijas un

				ķīmisko, bioloģisko) iespējami kaitīgo iedarbību. Pamato vakcinācijas nozīmi un kolektīvās imunitātes nozīmi.		neinfekcijas slimību izpausmi, profilakses pasākumiem, izstrādā higiēnas pasākumu kopumu pedagoga dotajiem vides faktoru piemēriem.
		1.1.4. Atkarības no vielām, procesiem un tehnoloģijām. Atkarību profilakse.	Nosauc atkarību (t.sk. no vielām, procesiem un tehnoloģijām) veidus. Skaidro, kas ir atkarību profilakse.	Klasificē atkarību veidus, raksturo to pazīmes un skaidro atkarību profilaksi.	Intervija. Grupu darbs.	Izglītojamie intervē cilvēkus, kuriem agrāk ir bijusi kāda atkarība (alkohola, smēķēšanas, azartspēļu, narkotisko un psihotropo vielu, datoratkarība). Pēc intervijas izglītojamie grupās apkopo un analizē intervijās iegūtos datus, prezentē tos.
					Videomateriālu skatīšanās. Diskusija.	Izglītojamie skatās izglītojošās filmas "Dzīve caur atkarību", "Nāves mušpapīrs", "Cigarete – tava klusā nāve" u.c., iepazīstas ar Slimību profilakses un kontroles centra mājaslapā www.spkc.gov.lv un vietnē www.esparveselib.lv pieejamajiem informatīvajiem

						materiāliem. Analīze informāciju un diskutē par dažādām problēmsituācijām.
		1.1.5. Seksualitāte un seksuālas attiecības, reproduktīvā veselība, neplānotas grūtniecības un seksuāli transmisīvo slimību profilakse.	Uzskaita ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas (t.sk. neplānota grūtniecība, seksuāli transmisīvās slimības), kā arī izsargāšanās metodes.	Skaidro ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas un sekas, kā arī to profilaksi.	Videomateriālu skatīšanās. Darba lapas.	Izglītojamie noskatās filmas "Ja dari to, tad dari droši" 2. epizodi, kā arī iepazīstas ar Slimību profilakses un kontroles centra mājaslapā www.spkc.gov.lv pieejamajiem informatīvajiem materiāliem. Izglītojamie diskutē par mītiem saistībā ar izsargāšanos no grūtniecības un transmisīvajām infekcijām un to rašanos. Izglītojamie darba lapā, kurā uzrakstīti izplatītākie kontracepcijas metožu veidi, sakārto tos atkarībā no metodes drošības pakāpes.
					Krustvārdu mīkla.	Izglītojamie katrs sagatavo savu krustvārdu mīklu par reproduktīvo veselību un STS

						profilaksi. Savstarpēji samainās un risina.
		1.1.6. Uzturs un fiziskās aktivitātes veselības veicināšanai.	<p>Uzskaita nepieciešamās uzturvielas veselīgu ēšanas paradumu nodrošināšanā. Nosauc drošas un veselību veicinošas fiziskās aktivitātes. Nosauc ķermeņa masas indeksa aprēķināšanas formulu un skaidro veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi.</p>	<p>Izskaidro nepieciešamo uzturvielu nozīmi veselības uzturēšanā. Pamato regulāru, sistemātisku un daudzveidīgu fizisko aktivitāšu nozīmi un ietekmi uz veselību, skaidro dopinga ietekmi uz organismu. Aprēķina savu ķermeņa masas indeksu un pamato veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi.</p>	<p>Praktiskais darbs.</p>	<p>Izglītojamie aprēķina ķermeņa masas indeksu un analizē iegūtos rezultātus. Izmantojot literatūru veido tabulu par uzturvielām, to vērtību un esamību pārtikas produktos.</p>
					<p>Videomateriālu skatīšanās. Grupu darbs. Prezentācija.</p>	<p>Izglītojamie skatās izglītojošās filmas "Veselīgs uzturs" un "Pareiza uztura principi". Grupu darbā apkopo informāciju par veselīga uztura pamatprincipiem, liekā svara problēmām, profilaksi un fiziskām aktivitātēm. Prezentē apkopoto informāciju.</p>
		1.1.7. Psihiskā veselība.	<p>Nosauc faktorus, kas ietekmē psihisko veselību. Nosauc, kur nepieciešamības gadījumā vērsties pēc palīdzības.</p>	<p>Definē, kas ir psihiskā veselība, skaidro faktorus, kas to ietekmē. Pamatoti izklāsta viedokli par psihiskās veselības veicināšanas pasākumiem.</p>	<p>Videomateriāla skatīšanās. Diskusija.</p>	<p>Izglītojamie skatās videomateriālu, piemēram, "Slimību profilakses un kontroles centra" sagatavotās izglītojošās filmas un diskutē par</p>

				Nosauc izplatītākos psihiskos traucējumus un skaidro, kur vērsties pēc palīdzības, ja ir raizes par savu un līdzcilvēku psihisko veselību.		aktuālajiem veselības veicināšanas jautājumiem. Beigās izglītojamie izsaka savu redzējumu, kā vēl būtu uzlabojama katra personīgā veselība.
2. Spēj: analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā. Zina: drošības un veselības riskus, nedrošu un bīstamu situāciju cēloņus, veicamos drošības pasākumus. Izprot: drošas uzvedības principu ievērošanas nozīmīgumu sadzīves un ārkārtas situācijās, kā arī savas personīgās rīcības nozīmi un atbildību nelaimes gadījumā.	2.1. Drošības koncepts un droša uzvedība. (8% no moduļa kopējā apjoma)	2.1.1. Cilvēciskais faktors nelaimes gadījuma izraisīšanā.	Skaidro, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, prognozē lēmuma pieņemšanas un rīcības iespējamās sekas.	Analizē, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, minot piemērus, kā preventīvi novērst nedrošu un bīstamu situāciju rašanos un nelaimes gadījumus.	Grupu darbs. Situāciju modelēšana.	Izglītojamie grupās iepazīstas ar dažādām darba aizsardzības instrukcijām, analizē izvirzītās prasības, prognozē prasību neievērošanas sekas un modelē iespējamās nepiemērota lēmuma pieņemšanas cēloņus.
					Problēmu risināšana. Domu karte.	Izglītojamie risina problēmsituāciju, piemēram, par darba aizsardzību: darba aizsardzības instrukcijā ir minēta prasība lietot aizsargcimdus, darbiniekam tie tika izsniegti, bet viņš, veicot darbu, cimdus nelietoja. Izglītojamie domu

						<p>kartē fiksē viedokļus, kāpēc cimdi netika lietoti (piemēram, nepiemērots cimdu izmērs – pārāk lieli/mazi; nepiemērots cimdu materiāls veicamajam darbam – pārāk plāni/biezi; saplīsuši cimdi, bet darba devējs noteicis izsniedzamo individuālo aizsardzības līdzekļu normas; izmirkuši cimdi, bet nodrošināts tikai viens cimdu pāris; nodarbinātā vienaldzīgā attieksme pret noteiktajām prasībām utt.).</p>
		2.1.2. Drošība kā personīgā izvēle.	<p>Nosauc reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību.</p>	<p>Analizē reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību. Prognozē iespējamās sekas, kas varēja rasties nepareizas izvēles gadījumā.</p>	<p>Intervija/aptauja. Datu analīze. Prezentācija.</p>	<p>Izglītojamie aptaujā (intervē) viens otru par dažādām ikdienas situācijām (piemēram, virtuvē, garāžā, uz ielas, transportā, mežā, uz ledus, peldoties, sportojot ziemas salā, vasaras karstumā utt.) un drošības ievērošanu vai</p>

						<p>neievērošanu tajās. Pēc tam informāciju apkopo pa jomām, fiksējot to uz lielām papīra lapām. Analizē datus un izdara secinājumus. Prezentē savus secinājumus.</p>
		<p>2.1.3. Nedrošas uzvedības iemesli un iespējamās rīcības sekas (t.sk. iespējamo cietušo loks, materiālie zaudējumi, psihoemocionālie pārdzīvojumi).</p>	<p>Sniedz nedrošas rīcības piemērus dažādās dzīves situācijās, kuru rezultātā var ciest pats indivīds vai cits sabiedrības loceklis.</p>	<p>Izskaidro cilvēku rīcību dažādās sadzīves un ārkārtas situācijās, prognozē iespējamās sekas, piedāvā risinājumus.</p>	<p>Videomateriālu skatīšanās. Diskusija.</p>	<p>Izglītojamajiem demonstrē videomateriālus, kuros redzama cilvēku nedroša rīcība. Izglītojamie identificē nedrošas rīcības cēloņus un prognozē sekas. Ieteicams izmantot Valsts izglītības satura centra izstrādāto metodisko materiālu "Civilā aizsardzība. Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam vispārējā un profesionālajā izglītībā", kur iekļautas gan prezentācijas, gan dažādas darba lapas, gan arī atlasīti videomateriāli.</p>

		2.1.4. Situācijas un uzvedība mājās, dabā, sabiedriskās vietās, uz ielas un transportā.	Nosauc ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, paskaidro iespējamos cēloņus un sekas.	Analizē ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, skaidro cēloņus un sekas, piedāvā risinājumus drošības jautājumu uzlabošanai.	Projekta darbs. Informācijas tehnoloģiju izmantošana. Prezentācija.	Izglītojamie grupā izvēlas un izmanto dažādus avotus, meklē un apkopo informāciju par iespējamām bīstamām situācijām un draudiem (t.sk. nelaimes gadījumiem), kas var atgadīties mājās, dabā, sabiedriskās vietās, uz ielas, transportā. Iespēju robežās papildina informāciju ar statistikas datiem. Prezentē informācijas apkopojumu un secinājumus. Lieto vizuālos uzskates līdzekļus (attēlus, video, diagrammas u.c.).
		*2.1.5. Situācijas un droša uzvedība darba vidē.	Nosauc izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamos drošības un veselības riskus, norāda dažus būtiskākos veicamos drošības pasākumus.	Uzskaita un izskaidro izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamos drošības un veselības riskus norādot veicamos drošības pasākumus katrā no riskiem.	Vieslekcija. Jautājumi un atbildes. Vizualizēšana.	Izglītojamie izjautā savas nozares uzņēmuma pārstāvi par drošības jautājumiem darba vidē, fiksē informāciju pedagoga iepriekš izstrādātajās darba lapās. Pēc tam individuāli vai pāri veic iegūto datu vizualizāciju – veido A4 vai A3

						formāta uzskates līdzekli par drošu darba vidi. To visu pēc tam iespējams arī apkopot vienā brošūrā.
		2.1.6. Droša uzvedība, dodoties uz ārzemēm (EVAK- Eiropas veselības apdrošināšanas karte, apdrošināšana, reģistrēšanās Konsulārajā reģistrā, konsulārā palīdzība ārkārtas situācijās ārzemēs).	Nosauc iespējamus riskus, dodoties uz ārzemēm. Skaidro apdrošināšanas nepieciešamību un min dažus apdrošināšanas veidus. Nosauc institūcijas, kurās meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.	Izskaidro iespējamus riskus, dodoties uz ārzemēm. Pamato apdrošināšanas nepieciešamību un būtību. Izvēlas no apdrošināšanas uzņēmumu piedāvājuma konkrētai situācijai piemērotāko apdrošināšanas veidu. Izskaidro, kā rīkoties un kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.	Situāciju modelēšana. Problēmu risināšana.	Izglītojamie, izmantojot interneta resursus, meklē un salīdzina dažādus ceļojuma apdrošināšanas piedāvājumus. Uzdevuma sarežģīšanai var piedāvāt konkrētus situācijas nosacījumus – paaugstināta riska aktivitātes, mazi bērni, senioru pāris, Eiropas Savienība un citas pasaules valstis utt. Uzdevuma veikšanas laikā izglītojamie iepazīstas arī ar apdrošināšanas iespējām un variantiem.
3. Spēj: izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu	*3.1. Pirmā palīdzība. (2% no moduļa kopējā apjoma)	3.1.1. Pirmās palīdzības sniegšanas pasākumi (ABC).	Uzskaita, kur jāzvana un kāda informācija jāsniedz nelaimes gadījumā. Izstāsta pirmās palīdzības sniegšanas pamatprincipus.	Paskaidro, kādā secībā jāsniedz informācija neatliekamās palīdzības dispečeram. Izskaidro pirmās palīdzības sniegšanas un atdzīvināšanas	Lomu spēle.	Izglītojamie izspēlē pirmās palīdzības sniegšanu un neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšanu dažādās situācijās un

<p>dispečeram.</p> <p>Zina: pirmās palīdzības sniegšanas soļus un atdzīvināšanas pasākumu principus.</p> <p>Izprot: pirmās palīdzības nodrošināšanas nozīmīgumu un katra indivīda personiskās atbildības nozīmi pirmās palīdzības sniegšanā.</p>				<p>pasākumu ABC principus un rīcību soli pa solim.</p>		<p>praktiski veic atdzīvināšanas pasākumus, ievērojot ABC principus.</p>
		<p>*3.1.2. Pirmās palīdzības nodrošināšana uzņēmumos (mācības, aptiecināšana, atbildība).</p>	<p>Nosauc iemeslus, kādēļ būtu jāorganizē pirmās palīdzības sniegšanas mācības uzņēmumā. Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu.</p>	<p>Izskaidro ar piemēriem, kāpēc un kā tiek organizētas pirmās palīdzības mācības uzņēmumā. Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu.</p>	<p>Pārrunas.</p>	<p>Izglītojamie tiek ar atbildīgo personu par pirmās palīdzības sniegšanas nodrošināšanu savā izglītības iestādē, noskaidro, kādi preventīvie pasākumi tiek veikti pirmās palīdzības nodrošināšanai iestādē un kur ir pieejamas aptiecināšanas un kāds ir to saturs.</p>
		<p>*3.1.3. Pirmā palīdzība atkarībā no veselības traucējumu veida-(šoks, asiņošana, ķīmiski, elektro apdegumi, amputācija, dzīvnieku kodumi, svešķermeņi, cietušo transportēšana, slimības).</p>	<p>Nosauc nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.</p>	<p>Izskaidro un demonstrē nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.</p>	<p>Vieslekcija. Demonstrējumi. Mācību video.</p>	<p>Izglītojamie tiek ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta pārstāvi, lai iegūtu informāciju par nelaimes gadījumiem un pirmās palīdzības sniegšanu. Izglītojamie skatās video vai praktisku rīcību, kā iespējams sniegt palīdzību dažādās situācijās.</p>

<p>4. Spēj: ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/ instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskanot trauksmes sirēnai.</p> <p>Zina: dažādu ārkārtas un bīstamu situāciju pazīmes un atbilstošus civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, kā arī paņēmienus viltus ziņu atpazīšanai un patiesas informācijas iegūšanai; individuālās aizsardzības līdzekļus un to lietošanu.</p> <p>Izprot: atbilstošas rīcības nozīmi ārkārtas situāciju, katastrofu gadījumā Latvijā un uzturoties ārpus tās.</p>	<p>4.1. Civilā aizsardzība.</p> <p>(15% no moduļa kopējā apjoma)</p>	4.1.1. Katastrofu veidi.	Nosauc katastrofu veidus.	Raksturo katastrofu veidus, min piemērus Latvijā un pasaulē. Izskaidro nepieciešamo rīcību katastrofas gadījumā.	Situācijas analīze. Diskusija.	Izglītojamie noskatās videomateriālu par kādu no katastrofas veidiem, piemēram, dokumentālās filmas "Dabas stihijas" 1. epizodi. Diskutē, akcentējot gan individuālās, gan valstiskās sekas (veselības traucējumi, emocionālās traumas, ekonomiskie zaudējumi u.c.).
		4.1.2. Sabiedrības veselības apdraudējums.	Nosauc infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Nosauc epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus un to pazīmes.	Izskaidro infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Izskaidro epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus, iespējamus cēloņus un sekas.	Praktiskais darbs.	Izglītojamais veido tabulu par pasaules postošākajām epidēmijām, norādot epidēmijas rašanās iespējamus cēloņus, laiku, sekas un pasākumus to novēršanai.
		4.1.3. Dabas katastrofas: vētra, plūdi, zemestrīce, sniegunis u.c.	Nosaka dabas katastrofu tuvošanos pēc pieejamās informācijas un rīkojas atbilstoši norādījumiem.	Analizē pieejamo informāciju par dabas katastrofām, skaidro drošas rīcības soļus, izvērtē iespējamās sekas.	Informācijas tehnoloģiju izmantošana. Prezentācija.	Izglītojamie, izmantojot interneta resursus, sameklē uzskatāmu informāciju par notikušu dabas katastrofu. Sagatavo prezentāciju par noteikta veida katastrofu. Analizē

						tās sekas.
		4.1.4. Cilvēku izraisītās katastrofas: tehnogēnās katastrofas, terorisms, masu nekārtības u.c.	Nosauc masu nekārtību un terorisma pazīmes.	Izskaidro, kāpēc rodas masu nekārtības, un argumentē, kāpēc tajās nevajag iesaistīties. Nosauc terorisma pazīmes un skaidro rīcību terorisma draudu gadījumā.	Avotu analīze – individuālais darbs.	Izglītojamie sameklē dažādus pašvaldību civiltās aizsardzības plānus, atlasa un apkopo informāciju par iespējamām katastrofām noteiktas pašvaldības teritorijā.
		4.1.5. Individīda rīcība dažādās ārkārtas situācijās: evakuācija, individuālās aizsardzības līdzekļi, ārkārtas soma evakuācijas gadījumam, palīdzības izsaukšana.	Nosauc pamatprincipus, kā jārikojas ārkārtas situācijās. Nosauc vienu vai vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai.	Izskaidro būtiskākās atšķirības dažādās ārkārtas situācijās un skaidro rīcību katrā konkrētajā gadījumā. Nosauc vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai vai radīti būtiski materiālie zaudējumi. Pamato savu viedokli.	Lomu spēle. Darbs ar tekstu. Grupu darbs. Viktorīna.	Izglītojamie izspēlē lomu spēli ar rīcību un glābšanas dienestu izsaukšanu. Izglītojamie iepazīstas ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tīmekļa vietnē atrodamo informāciju (bukletu) "Vai tu zini, kā rīkoties ārkārtas gadījumos?". Strādājot pārī vai grupā, izglītojamie sagatavo 10–20 viktorīnas jautājumu par svarīgāko, kas jāievēro ārkārtas situācijā. Sarīko savstarpējas sacensības. Var

						<p> piedāvāt arī noteiktu skaitu papildiespēju, piemēram, 30 sekunžu laikā mēģināt atrast atbildi bukletā vai arī lūgt atbilžu variantus.</p>
		<p>4.1.6. Civilās trauksmes un apziņošanas sistēma (t.sk. iedzīvotāju rīcība, atskatot trauksmes sirēnai).</p>	<p>Atpazīst trauksmes sirēnu un vispārīgi apraksta, kā rīkoties un kur vērsties pēc palīdzības, tai atskatot.</p>	<p>Skaidro, kur atrodas skolai un dzīvesvietai tuvākā trauksmes sirēna un droša pulcēšanās vieta. Pamatoti izklāsta savu viedokli, kā pareizi rīkoties, atskatot trauksmes sirēnai, kur un pie kā vērsties pēc palīdzības.</p>	<p>Videomateriāla skatīšanās.</p>	<p>Izglītojamie noskatās videosīžetus, kuros skan civilās aizsardzības trauksmes sirēna. Izglītojamie atpazīst mācību un reālo trauksmi.</p>
		<p>4.1.7. Viltus ziņas – kā atpazīt un reaģēt uz tām.</p>	<p>Nosauc paņēmienus, kā atpazīt viltus ziņas.</p>	<p>Atpazīst viltus ziņas un izskaidro to radītās sekas.</p>	<p>Avotu analīze. Praktiskais darbs.</p>	<p>Izglītojamie pedagoga sagatavotajos darba materiālos atpazīst viltus ziņas, sagrupē tās pa veidiem. Prezentē paveikto, akcentējot ziņu pārbaudes procesa paņēmienus.</p>
<p>5. Spēj: atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Zina: darba vides</p>	<p>5.1. Darba aizsardzība. (20% no moduļa kopējā apjoma)</p>	<p>*5.1.1. Darba aizsardzības būtība, mērķis un pasākumi tā sasniegšanai.</p>	<p>Nosauc darba aizsardzības mērķi un pasākumus tā sasniegšanai.</p>	<p>Skaidro darba aizsardzības mērķi un nosauc darba aizsardzības likumā minētos pasākumus mērķa sasniegšanai.</p>	<p>Diskusija.</p>	<p>Izglītojamie diskutē par darba aizsardzības pasākumu būtību, saistību starp riska faktoru esamību darba vietās un</p>

<p>riska faktorus, iespējamus kaitējumus, risku faktoru novēršanas preventīvos pasākumus (t.sk. obligātās veselības pārbaudes, vakcinācija u.c.), darba devēja un nodarbināto pienākumus (t.sk. veselības un dzīvības saglabāšanā), tiesības un atbildību darba aizsardzības jomā.</p> <p>Izprot: darba aizsardzības būtību un tās nozīmi, darba vides risku faktoru mazināšanas vai novēršanas pasākumu nepieciešamību.</p>		<p>*5.1.2. Darba devēja un nodarbināto pienākumi, tiesības un atbildība darba aizsardzības jomā.</p>	<p>Nosauc darba devēja un darbinieka galvenos pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Skaidro darba aizsardzības speciālista lomu uzņēmumā.</p>	<p>Izskaidro darba devēja pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Saista valsts un uzņēmuma ekonomisko stāvokli ar darba aizsardzības pasākumu īstenošanu. Nosauc un izskaidro darba aizsardzības speciālista pienākumus.</p>	<p>Videomateriālu skatīšanās. Diskusija.</p>	<p>iespējamām sekām.</p> <p>Izglītojamie skatās animācijas filmas "NAPO", diskutē par dažādiem darba vides drošības jautājumiem, kā arī piedāvā praktiskus risinājumus.</p>
		<p>*5.1.3. Darba aizsardzības prasības un pasākumi (drošības zīmes, mācības un instruktāža, obligātās veselības pārbaudes, individuālie aizsardzības līdzekļi u.c.).</p>	<p>Nosauc būtiskākās darba aizsardzības prasības un darba devēja veicamos pasākumus.</p>	<p>Analizē darba aizsardzības prasības un skaidro veicamos darba aizsardzības pasākumus.</p>	<p>Problēmu risināšana.</p>	<p>Izglītojamie meklē risinājumus problēmai, kādas sekas iespējamas, ja netiek ievērotas noteiktās darba aizsardzības prasības (piemēram, netiek lietoti kādi konkrēti individuālie aizsardzības līdzekļi) vai īstenots kāds no darba aizsardzības pasākumiem (piemēram, darba devējs neinstruē nodarbinātos par darba aizsardzības un ugunsdrošības jautājumiem).</p>

		*5.1.4. Darba vides riska faktori un to novēršana.	Nosauc darba vides riskus un to konstatēšanas metodes.	Lieto konkrētu metodi darba vides risku novērtēšanā.	Mācību ekskursija uz nozares uzņēmumu.	Izglītojamie uzņēmumā iepazītas ar dažādās profesijās nodarbināto personu amata pienākumiem ikdienā. Pēc tam izskaidro konkrētas profesijas darba vides riskus un preventīvos pasākumus to novēršanai.
		*5.1.4.1. Fizikālie riska faktori (mikroklimats, apgaismojums, troksnis, vibrācija, darba vietas iekārtojums, ventilācija, starojums (t.sk. UV, jonizējošais, nejonizējošais u.c.).	Nosauc fizikālo darba vides riska faktoru novēršanas principus.	Izskaidro fizikālos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu un profilaktisko pasākumu nepieciešamību.	Situāciju analīze. Uzdevums ar darba lapām.	Izglītojamie, izmantojot darba lapas "Fizikālo darba vides riska faktoru identificēšana", tabulā pieraksta riska faktorus, ko viņi atpazīst attēlā vai tekstā. Katram atpazītajam riska faktoram izglītojamie pievieno vienu veicamo pasākumu, kas mazinātu vai novērstu kaitīgā faktora iedarbību uz nodarbināto personu.
		*5.1.4.2. Fiziskie riska faktori (darba smagums, darba poza, darbs ar datoru, redzes un balss sasprindzinājums u.c.).	Nosauc fizisko darba vides riska faktoru novēršanas principus un min piemērus.	Izskaidro fiziskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē	Avotu analīze.	Izglītojamie, izmantojot interneta resursus, atlasa un apkopo

				mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus.		informāciju par nozares fizisko darba vides risku bīstamību. Veido tabulu ar sadaļām: 1. Fiziskais darba vides risks. 2. Darbi un procesi, kuros risks sastopams. 3. Iespējamais kaitējums nodarbinātā veselībai. 4. Iespējamie preventīvie pasākumi darba vides riska novēršanai vai samazināšanai. Veikumu prezentē, kopīgi analizē un diskutē.
		*5.1.4.3. Ķīmiskie riska faktori (kairinoši, kodīgi, indīgi, kaitīgi, putekļu aerosoli, sprādzienbīstami un kombinētā iedarbība u.c.).	Nosauc ķīmisko darba vides riska faktoru novēršanas principus.	Izskaidro ķīmiskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus.	Spēle.	Izglītojamie, izmantojot "Riska spēli" (pieejams www.stradavesels.lv), atrod bīstamu situāciju vai risku darba vidē, izvērtē un analizē to. Ja neizdodas atrast visas bīstamības, izglītojamais izmanto iespēju "Pateikt priekšā" un iepazīstas ar skaidrojumu.

		*5.1.4.4. Bioloģiskie riska faktori (baktērijas, mikroorganismi, inficēti dzīvnieki, infekcijas slimības un to izplatīšanās riski, vakcinācija u.c.).	Nosauc bioloģisko darba vides riska faktoru novēršanas principus.	Izskaidro bioloģiskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus.	Tests.	Izglītojamie, lai pārbaudītu zināšanas par bioloģiskajiem darba vides riska faktoriem, izpilda testu (pieejams www.stradavesels.lv), kurā iekļauti dažādas grūtības pakāpes jautājumi. Izglītojamais var izmantot arī iespēju "Pateikt priekšā" – tās ir norādes uz saitēm ar informatīvi skaidrojošiem materiāliem, normatīvajiem aktiem.
		*5.1.4.5. Psihoemocionālie riska faktori (darbalaiks, monotons darbs vienatnē, paaugstināta atbildība, stress, mikroklimate kolektīvā, t.sk., ņirgāšanās u.c.).	Nosauc psihoemocionālo darba vides riska faktorus un to novēršanas principus.	Izskaidro psihoemocionālos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē profilaktisko pasākumu nepieciešamību. Raksturo koleģiālas attiecības un kolektīva mikroklimate ietekmi uz katru individu. Pamato savu viedokli.	Problēmu risināšana.	Izglītojamie diskutē par pedagoga izvirzīto tēmu "Stress darbā – tā nav nekāda nopietna problēma", izsaka viedokļus, vai tas ir mīts vai patiesība. Izglītojamie savu viedokli pamato ar argumentiem.
		*5.1.4.6. Traumatisma riska faktori (pakļupšana, apdedzināšanās, applaucēšanās u.c.).	Nosauc traumatisma riska faktorus un to novēršanas principus.	Izskaidro traumatisma riska faktorus ar piemēriem, izvērtē	Projekta metode.	Izglītojamie, pamatojoties uz jau zināmo, darba grupās papildina

				profilaktiskos pasākumus. Raksturo darba devēja un katra darbinieka personīgo atbildību traumatisma riska faktoru novēršanai vai mazināšanai.		informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un izstrādā mācību materiālu sev un saviem kursa biedriem par traumatisma riskiem izvēlētajā profesijā/ dažādās profesijās. Metodi ieteicams izmantot tēmas noslēgumā.
<p>6. Spēj: atpazīt ugunsdrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu.</p> <p>Zina: ugunsgrēka izcelšanās iemeslus, degšanas veidus, ugunsgrēka novēršanas iespējas, preventīvi veicamos pasākumus.</p> <p>Izprot: ugunsgrēka bīstamību un preventīvi veicamo pasākumu nozīmi.</p>	6.1. Ugunsdrošība (10% no moduļa kopējā apjoma)	6.1.1. Ugunsgrēka izcelšanās iemesli.	Sniedz piemērus, kāpēc izceļas ugunsgrēks.	Izskaidro cilvēku rīcības ietekmi uz ugunsgrēka izcelšanos.	Videomateriālu skatīšanās. Pārrunas.	Izglītojamie noskatās videosīzetu par ugunsgrēka izcelšanos. Dalās savās pārdomās par redzēto.
		6.1.2. Ugunsgrēku dalījums klasēs.	Nosauc ugunsgrēku klases.	Nosauc un izskaidro ugunsgrēku klases.	Avotu analīze.	Izglītojamie, izmantojot Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes datus, apkopo informāciju par ugunsgrēkiem, analizē un sadala tos ugunsgrēku klasēs.
		6.1.3. Degšanas veidi.	Nosauc degšanas veidus.	Nosauc un izskaidro degšanas veidus.	Uzdevums ar darba lapām.	Izglītojamie darba lapās izpilda uzdevumu, kurā pretim degšanas veidam jānorāda

						atbilstoši dzēšanas līdzekļi un paņēmieni.
		*6.1.4. Ugunsdrošības profilakse.	Nosauc svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos.	Izskaidro svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos un tālāku izplatību.	Apskats. Problēmu risināšana. Projekta darbs.	Izglītojamaiz izvērtē iespējamā ugunsgrēka risku kādā objektā un izstrādā ieteikumus ugunsdrošības pasākumiem.
		*6.1.5. Ugunsdzēsības līdzekļi un inventārs.	Nosauc ugunsdzēsības aparātu iedalījumu.	Izskaidro, kādā gadījumā lieto attiecīgos ugunsdzēsības aparātus, izvēlas piemērotus ugunsdzēsības līdzekļus.	Patstāvīgais darbs.	Izglītojamie sadalās pāros un nedēļas laikā izpēta, ar kādiem ugunsdzēsības aparātiem aprīkotas telpas un kādi preventīvie pasākumi veikti, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos mācību telpās.
		*6.1.6. Rīcība ugunsgrēka gadījumā.	Nosauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālruņa numuru un saviem vārdiem apraksta situāciju dispečeram. Nosauc konkrētus rīcības soļus, atskatot trauksmes signālam.	Izskaidro, kā izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un kādā secībā jāsniedz informācija dispečeram. Detalizēti izskaidro, kā jārikojas, atskatot trauksmes signālam, pamato savu viedokli.	Praktiskais darbs.	Izglītojamie, balstoties uz iepriekš iegūtajām zināšanām un prasmēm, kā rīkoties ugunsgrēka laikā, atskatot trauksmes signālam, praktiski evakuējas uz pulcēšanās vietu, kas norādīta evakuācijas plānā kā droša. Ieteicams organizēt praktiskās nodarbības ar reālu

						liesmojošas uguns dzēšanu un ugunsdzēsības aparātu lietošanu.
		*6.1.7. Evakuācija.	Orientējas evakuācijas plānā, pareizi norāda evakuācijas virzienus un ceļus.	Identificē nepilnības evakuācijas plānos, veic labojumus tā, lai atbilstoši norādēm būtu iespējams droši izklūt no telpām.	Grupu darbs.	Katra izglītojamo grupa saņem divus evakuācijas plānus – pareizu un nepareizu (piemēram, norādītais evakuācijas virziens (bultiņa) atduras sienā). Izglītojamie identificē neprecizitātes un norāda, kādas izmaiņas jāveic plānā.
<p>7. Spēj: ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas.</p> <p>Zina: būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām, elektriskās strāvas iedarbību uz cilvēka organismu, veicamos pasākumus elektrotraumu nepieļaušanai vai mazināšanai; palīdzības sniegšanu</p>	7.1.Elektrodrošība (10% no moduļa kopējā apjoma)	7.1.1. Elektriskā strāva.	Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības.	Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības. Veic vienkāršus aprēķinus. Skaidro, kas ir pazeminātie spriegumi, aizsargzemējums, drošinātāji, strāvas automāti.	Praktiskais darbs.	Izmantojot savas zināšanas vai izziņas avotus, izglītojamie sarindo materiālus pēc to elektrovadītspējas un dažādus elektroenerģijas patērētājus – pēc to jaudas.
		7.1.2. Strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošie faktori.	Nosauc strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus.	Raksturo strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus. Izskaidro, kā faktoru izmaiņas	Izskaidrojoši ilustratīvā metode. Demonstrēšana.	Izglītojamie, izmantojot pedagoga sagatavotos uzskates līdzekļus

<p>elektrotraumu gadījumā.</p> <p>Izprot: elektroierīču un elektroiekārtu drošas lietošanas nozīmi veselības saglabāšanā.</p>				<p>ietekmē iedarbību uz organismu.</p>		<p>– attēlus, shēmas, tabulas –, iepazīstas ar strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošajiem faktoriem un to izmaiņām. Izglītojamie, vērojot pedagoga demonstrāciju, iepazīstas ar aizsardzības ierīču lietojumu.</p>
		<p>7.1.3. Soļa spriegums.</p>	<p>Skaidro jēdzienu "soļa spriegums" un raksturo, kā rīkoties soļa sprieguma gadījumā.</p>	<p>Pamato "soļa sprieguma" rašanos un savu rīcību soļa sprieguma gadījumā. Izskaidro nepareizas rīcības sekas.</p>	<p>Situācijas analīze.</p>	<p>Izglītojamie, skatoties attēlus, analizē, kādi elektrodrošības noteikumi tiek pārkāpti. Prognozē iespējamās sekas.</p>
		<p>*7.1.4. Elektrotraumu mazināšanas pasākumi.</p>	<p>Nosauc elektrotraumu mazināšanas pasākumus.</p>	<p>Izskaidro elektrotraumu mazināšanas pasākumus, pamato to nepieciešamību.</p>	<p>Prāta vētra.</p>	<p>Izglītojamais izvirza aktuālu jautājumu: "Kā mazināt elektrotraumas sadzīvē" vai "Kā mazināt elektrotraumas ārpus mājas (dārzā, laukos, pagalmā, atrakciju parkā u.c.)?" Izglītojamie iesaka risinājumus, papildina viens otru.</p>

		*7.1.5. Rīcība elektrotraumas gadījumā.	Nosauc rīcības secību cietušā atbrīvošanai no elektriskās strāvas iedarbības.	Izskaidro rīcības secību cietušā atbrīvošanai no strāvas iedarbības, paskaidro iespējamās sekas.	Praktiskais darbs.	Izglītojamie, balstoties uz iepriekš iegūtajām zināšanām par rīcību elektrotraumas gadījumā, demonstrē, kā atbrīvot cietušo no elektriskās strāvas iedarbības.
		*7.1.6. Noteikumi darbā ar elektroierīcēm.	Nosauc būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.	Izskaidro darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.	Situācijas analīze.	Izglītojamie vērtē dažādas situācijas, analizējot, kādi elektrodrošības noteikumi tiek pārkāpti. Prognozē iespējamās sekas.
<p>8. Spēj: analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.</p> <p>Zina: vides aizsardzības pamatprincipus, iespējamos kaitējuma draudus videi un veicamos preventīvos pasākumus.</p> <p>Izprot: situāciju vides aizsardzībā Latvijā un pasaulē, dabas</p>	8.1. Vides aizsardzība.** (15% no moduļa kopējā apjoma)	8.1.1. Vides aizsardzības pamatprincipi (mācības, atbildība, vides kvalitātes politika valsts mērogā – normatīvie akti).	Nosauc vides aizsardzības pamatprincipus Latvijā.	Izskaidro vides aizsardzības pamatprincipus un vispārējos Latvijas vides ilgtspējīgas attīstības pasākumus.	Videomateriāla skatīšanās. Diskusija.	Izglītojamie skatās un analizē pieejamo informāciju medijos par Latvijas vides problēmām. Pēc videomateriāla noskatīšanās (piemēram, videosīžeti no raidījuma "Vides fakti", videosīžets "Mikroplastmasa") izglītojamie diskutē par Latvijas vides problēmām un iespējamiem risinājumiem.

<p>resursu saudzīgas izmantošanas būtību un ilgtspējīgas saimniekošanas nozīmi apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p>	<p>8.1.2. Dabas resursi un to saudzīga izmantošana.</p>	<p>Nosauc dabas resursus. Izskaidro dabas resursu saudzīgas izmantošanas veidus.</p>	<p>Klasificē dabas resursus pēc to daudzuma, pieejamības. Izvērtē to racionālu izmantošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzības. Izskaidro katra dabas resursa būtību, ieguves iespējas un saudzīgas izmantošanas veidus.</p>	<p>Argumentēta eseja.</p>	<p>Izglītojamie, balstoties uz iepriekš iegūtajām zināšanām un informāciju, raksta eseju par kāda noteikta dabas resursa saudzīgu izmantošanu. Iespējamās tēmas: "Latvijas meži un to izmantošana", "Saules un vēja enerģijas izmantošana, risinājumu priekšrocības un trūkumi", "Ūdens un enerģijas patēriņa kontrolēšana", "Mani ieteikumi resursu taupīšanai mājās/skolā", "Taupīt dabas resursus ikdienā – pagarināt visas zemeslodes mūžu", "Izslēdz gaismu Zemes stundā", "Papīrs kā dabai nedraudzīgs informācijas nesējs" u.c.</p>
	<p>*8.1.3. Ilgtspējīga saimniekošana, materiālu dzīves cikla princips (atkritumu savākšanas organizācija, otrreizēji izmantojamās izejvielas u.c.).</p>	<p>Nosauc atkritumu saimniecības pamatprincipus. Izskaidro atkritumu savākšanas un utilizēšanas procesa nepieciešamību apgūstamajā</p>	<p>Izskaidro atkritumu saimniecības pamatprincipu būtību, šķirošanas procesa nepieciešamību, otrreizējo izejvielu</p>	<p>Avotu analīze.</p>	<p>Izglītojamie, izmantojot dažādus avotus, atlasa, apkopo informāciju par aktuālākajām vides</p>

			tautsaimniecības nozarē.	pārstrādes nepieciešamību un inovācijas atkritumu pārstrādē apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.		problēmām pasaulē un Latvijā, akcentējot vides aizsardzības pamatprincipus – mācības, atbildību, attieksmi, vides kvalitātes politiku valsts mērogā.
		8.1.4. Ekoloģiskais dzīvesveids un ekoinovācijas.	Sniedz piemērus par saudzīgu attieksmi pret dabu.	Ar piemēriem izskaidro savu uzvedību, ņemot vērā zaļās domāšanas principus. Izvērtē ekoinovācijas pasaulē un Latvijā.	Projekta darbs.	Izglītojamie darba grupā izstrādā projektu par ekoloģisku dzīvesveidu vai ekoinovācijām, piemēram, "Enerģijas taupīšana sadzīves elektroiekārtās", "Mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļu raksturojums un to ietekme uz vidi", "Vidi saudzējoša būvniecība", "Ekoloģiskās koka mēbeles", "Atjaunojamie energoresursi (saules enerģija/vēja enerģija/hidroenerģija/biomasa, ģeotermālā enerģija)", "Bioloģiskā enerģija", "Dzīve bez iepakojuma", "Dzīve bez atkritumiem", "Ekoloģiska pārtika" u.c.
		Nosauc ekoloģiskos izstrādājumus un materiālus, nosauc ekoinovācijas pasaulē un Latvijā.	Izvērtē ekoloģisko materiālu lietojuma pozitīvo ietekmi uz veselīgu dzīves vidi. Izskaidro ekoloģisko materiālu, izejvielu izmantojumu.			
		Skaidro jēdzienus "atjaunojamā enerģija", "alternatīvā enerģija".	Klasificē jēdzienus "atjaunojamā enerģija" un "alternatīvā enerģija" pēc to iegūšanas veida un ekonomiskā lietojuma.			

						Izglītojamie apkopo projekta informāciju un iepazīstina ar to pārējos izglītojamos.
<p>*Tēmas, kuras ieteicams apgūt profesionālās tālākizglītības programmā. **No tēmas "Vides aizsardzība" var atteikties, ja tiek apgūts mūžizglītības kompetenču saturs modulis "Zaļās prasmes" vai vispārējās vidējās izglītības dabas zinību jomas mācību priekšmeta kurss profesionālās vidējās izglītības programmās.</p>						

Ieteicamie avoti

- Aizsargjoslu likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=42348>
- Animācijas filmas par darba vides jautājumiem [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.napofilm.net/lv/napos-films/films>
- Atgādne nodarbinātajiem par elektromagnētisko lauku [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: [http://www.vdi.gov.lv/files/atgadne_elektromagnetiskais_lauks_final\(1\).pdf](http://www.vdi.gov.lv/files/atgadne_elektromagnetiskais_lauks_final(1).pdf)
- Atgādne nodarbinātajiem par vibrāciju [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/atgadne_Vibracija.pdf
- Atgādne nodarbinātajiem, kas pakļauti bioloģiskajiem riskiem [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-biologiskie-riski.pdf>
- Bamberg K. Ģeoloģija un hidroģeoloģija. – Rīga: Zvaigzne, 1993.
- Biotopu rokasgrāmata. – Rīga: Preses nams, 2000.
- Civilā aizsardzība. Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam vispārējā un profesionālajā izglītībā. Prezentācija [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/civila_aizsardziba.pdf
- Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/282333-civilas-aizsardzibas-un-katastrofas-parvaldisanas-likums>
- Clapham W. B., JR. Natural ecosystems. – New York: Macmillan Publishing Co., Inc., 1993.
- Darba aizsardzības apmācību metodes. – Rīga: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Labklājības ministrija, 2010 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/12/Darba_aizsardzibas_apmacibas_metodes.pdf
- Darba aizsardzības likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=26020>
- Darba devēja rokasgrāmata. – Rīga: Latvijas Darba devēju konfederācija, 2010 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/darba_devejiem/darb_dev_rok.pdf
- Darba drošība. – Rīga: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Labklājības ministrija, 2010 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/12/Darba_drosiba.pdf
- Darba higiēna. – Rīga: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Labklājības ministrija, 2010 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/12/Darba_higiiena.pdf
- Dokumentālā filma "Dabas stihijas" – 1. epizode [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: www.youtube.com/watch?v=X4hbDsdNg5k
- Drošības prasības, veicot darbus elektroietaisēs [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.vdi.lv/admin/files/info%20materiaali/1.1.pdf>
- Ergonomika darbā. – Rīga: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Labklājības ministrija, 2010 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/12/Ergonomika.pdf>
- Gavrilova G. Jūraszāles. Latvijas daba. – Rīga: Latvijas enciklopēdija, 1995.
- Grīnberga M., Rīdūze L., Veģere I. Cilvēks vidē. – Rīga: Zvaigzne, 2004.
- Hakanson L., Physical geography of the Baltic. The Baltic Sea Environment: 1. Uppsala University, Uppsala, Sweden, 1993.

Indāns A., Ošiņa J., Zobena A. Inženierģeoloģija. – Rīga: Zvaigzne, 1986.

Informatīvais materiāls "Aborts". – Rīga: LĢPSVA "Papardes zieds", 2014 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://papardeszieds.lv/wp-content/uploads/2017/02/004_Aborts_broshuura.pdf

Informatīvais materiāls "Attiecības un veselība – mana atbildība!" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://www.spkc.gov.lv/upload/Bukleti/buklets_attiecibas_veseliba.pdf

Informatīvais materiāls "Augļi un dārzeņi uzturā" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://spkc.gov.lv/upload/Bukleti/buklets_augli_darzeni_uztura.pdf

<https://esparveselibu.lv/tema/uzturs>

Informatīvais materiāls "Ceļvedis uz vīrieša ķermeni" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://papardeszieds.lv/wp-content/uploads/2017/02/004_puisiem.pdf

Informatīvais materiāls "Tu esi Tu". [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://papardeszieds.lv/wp-content/uploads/2017/02/01_Samazinats-Buklets-Tu-esi-Tu....pdf

Informatīvais materiāls "Darba aprikojuma apkopes, remontdarbi, tīrīšana" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aprikojuma-apkopes.pdf>

Informatīvais materiāls "Troksnis. Ieteikumi svarīgāko darba vides problēmu risināšanai" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/troksnis_a5.pdf

Informatīvi skaidrojošais materiāls "Darba vietas parametri (apgaisojums, mikroklimats u.c.)" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-vietas-parametri.pdf>

Informatīvais materiāls "Par darba aizsardzības jautājumiem, uzsākot darba gaitas" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.vdi.gov.lv/files/vsaa_uzsakotdarbagaitas.pdf

Informatīvais materiāls "Stress darbā jeb psihoemocionālie darba vides riska faktori" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/psihoemocionalieriski.pdf>

Informatīvais materiāls "Bioloģiskie riski darba vidē" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2017/12/27/02_Biologiskie_riski_Sprudzta_27112017.pdf

Informatīvais materiāls "Darba aizsardzības prasības darbā ar azbestu" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2017/03/31/213_2014_Brosura_Azbests.pdf

Informatīvais materiāls "Zini, ar ko strādā! Jaunās prasības ķīmisko vielu marķēšanā" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/11/13_2010_Brosura_A5_Jaun_pras_kim_vielu_registr_final.pdf

Izglītojoša filma "Cigarete – tava klusā nāve" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=pSo9nHM47ZQ>

Izglītojoša filma "Dzīve caur atkarību" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=WsrAzFuMTuo>

Izglītojoša filma "Ja dari to, tad dari to droši!" 2. epizode [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=Zy0CeziA9WA>

Izglītojoša filma "Nāves mušpāpīrs" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=-zVmfOmMCds>

Izglītojoša filma "Veselīgs uzturs" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=cWdRf_ouVsw

Kabatas formāta darba aizsardzības rokasgrāmata nodarbinātajiem "Tava rokasgrāmata drošībai un veselībai darbā" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/darba_nemejiem/da_rokasgr.pdf

Kaļķis V., Roja Ž. Darba vides riska faktori un strādājošo veselības aizsardzība. – Rīga: Elpa, 2001.

Kampaņas "Strādā vesels" tīmekļa vietne. Materiāli. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://stradavesels.lv/materiali/>

Kautsky L., Life in the Baltic Sea. The Baltic Sea Environment: – 1. Uppsala University, Uppsala, Sweden, 1993.

Latvijas biotopi. – Rīga: Latvijas Dabas fonds, 2001.

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības tīmekļa vietne. Apmācības programmas. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://arodbiedribas.lv/informativie-materiali/apmacibu-programmas/>

Latvijas iedzīvotāju medikamentu lietošanas paradumi saaukstēšanās slimību gadījumos [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.veselibasprojekti.lv/upload/raksti/Pilna_petijuma_analize26032010.pdf

Latvijas jaunatnes padome. Kā atpazīt viltus ziņas. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://ljp.lv/index.php/ka-atpazit-viltus-zinas>

Latvijas Republikas likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=59994>

Latvijas Republikas Trešais nacionālais ziņojums ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros. – Rīga: Vides projekti, 2001.

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra tīmekļa vietne. Vide. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.meteo.lv/lapas/vide/vide?id=1134&nid=320>

Mikroelementi uzturā. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.vm.gov.lv/lv/tava_veseliba/veseligs_uzturs/mikroelementi/

Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra noteikumi Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/295896-minimalas-prasibas-obligata-civilas-aizsardzibas-kursa-saturam-un-nodarbinato-civilas-aizsardzibas-apmacibas-saturam>

Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/281646-ugunsdroshibas-noteikumi>

Ministru kabineta 2010. gada 10. augusta noteikumi Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=214922>

Ministru kabineta 2008. gada 25. marta noteikumi Nr. 195 "Mašīnu drošības noteikumi" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=173016>

Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumi Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=189070>

Ministru kabineta 2007. gada 2. oktobra noteikumi Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=164271>

Ministru kabineta 2007. gada 28. augusta noteikumi Nr. 568 "Kārtība, kādā noformējams administratīvā pārkāpuma protokols-paziņojums par mehānisko transportlīdzekļu pārvietošanās noteikumu pārkāpšanu ārpus autoceļiem Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes krasta kāpu aizsargjoslā, pludmalē vai īpaši aizsargājamā dabas teritorijā" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/163021-kartiba-kada-noformejams-administrativa-parkapuma-protokols-pazinojums-par-mehanisko-transportlidzeklu-parvietosanas>

Ministru kabineta 2002. gada 9. decembra noteikumi Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://likumi.lv/doc.php?id=69282&version_date=02.06.2007&from=off

Ministru kabineta 2002. gada 17. septembra noteikumi Nr. 427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66827>

Ministru kabineta 2002. gada 3. septembra noteikumi Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66071>

Ministru kabineta 2002. gada 20. augusta noteikumi Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=65619>

NAPO filmas [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://www.napofilm.net/lv/napos-films/films?page=1&view_mode=page_grid

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta tīmekļa vietne. Informatīvie materiāli. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.nmpd.gov.lv/nmpd/medijiem/>

Ogļhidrāti uzturā. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.vm.gov.lv/lv/tava-veseliba/veseligs-uzturs/oglhidrati/>

Olbaltumvielas uzturā. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.vm.gov.lv/lv/tava-veseliba/veseligs-uzturs/olbaltumvielas/>

Pastors A. Baltijas jūras piekraste un Rīgas jūras līcis. Latvijas ģeogrāfija. – Rīga: Zinātne, 1997.

Plakāts – mīts "Darba aizsardzība ir tikai darba devēja uzdevums" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aizsardziba-ir-lieki-izdevumi.pdf>

Plakāts – mīts "Darba aizsardzība ir tikai lieki izdevumi" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aizsardziba-ir-lieki-izdevumi.pdf>

Plakāts "Nepaej garām – ziņo par riskiem darba vietā!" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/11/15_2010_Plakats_A2_Zino_par_riskiem_final.pdf

Psihosociālā darba vide. – Rīga: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Labklājības ministrija, 2010 [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/12/psihosocialadarbavide.pdf>

Skolas vecuma bērnu un pusaudžu veselība [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Sabiedribas%20veselibas%20petijumi/skolas_vecuma_bernu_un_pusaudzu-veseliba_svs_4merka_izvertejums_2008.pdf

Slimību profilakses un kontroles centra tīmekļa vietne. Informatīvi materiāli. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://spkc.gov.lv/lv/informativi-izdevumi>

Slimību profilakses un kontroles centra sagatavotās izglītojošās filmas [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.spkc.gov.lv/lv/informativi-izdevumi/izglitojosas-filmas>

Stola I., Siliņš M. Veselības mācība vidusskolai.– Rīga: RaKa, 2005.

Sugu un biotopu aizsardzības likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=3941>

Svijašs A. Veselība ir galvā, nevis aptiekā. – Rīga: Vieda, 2011.

Tauki uzturā. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.vm.gov.lv/lv/tava_veseliba/veseligs_uzturs/tauki/

Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=68293>

Valsts civilās aizsardzības plāns [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=3736>

Valsts darba inspekcija. Radošas metodes, mācot darba aizsardzību [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams:

https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Zin%C4%81tnes%20departaments/DDVVI/02032016_radosas_metodes/Linda_Matisane.pdf

Valsts darba inspekcijas tīmekļa vietne. Darba aizsardzība. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.vdi.gov.lv/lv/darba-aizsardziba/aktuala-kampana-par-psihoemocionalajiem-darba-vides-riskiem/>

Valsts meža dienesta likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=14594>

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tīmekļa vietne. Drošības padomi. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: https://vugd.gov.lv/lat/drosibas_padomi/ugunsdrosiba/

Veselības ministrijas tīmekļa vietne. Infografikas. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.vm.gov.lv/lv/aktualitates/infografikas/>

Veselības ministrijas tīmekļa vietne. Tava veselība. [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.vm.gov.lv/lv/tava_veseliba/

Veselības veicināšana skolā [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: http://www.vm.gov.lv/lv/aktualitates/preses_relizes/5589_veselibas_veicinasana_skolas__ka_to_uzlabot/

Videofilmā par Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbību ikdienā [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams:

www.youtube.com/results?search_query=Neatliekamās+medicīniskās+palīdzības+dienesta+darbību+ikdienā

Videosīzēti par trauksmes sirēnām [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: www.youtube.com/results?search_query=civilās+aizsardzības+trauksme

Videosīzēts "Mikroplastmasa" [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=JQHoQ-S3Zmc>

Vides aizsardzības likums [skatīts 2020. gada 10.martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=147917>

**MODUĻA "Sabiedrības un cilvēka drošība (1.līmenis)"
ĪSTENOŠANAI NEPIECIEŠAMIE MATERIĀLIE LĪDZEKĻI**

Nr.p.k.	Materiālie līdzekļi	Daudzums
1.	Tehnoloģiskās iekārtas un darba instrumenti	
1.1.	Mācību kabinets	1 uz grupu
1.2.	Datorklase ar datoriem un interneta pieslēgumu	1 uz grupu
1.3.	Interaktīvā tāfele vai videoprojektors un dators (nodrošinot interneta tīklu)	1 uz grupu
1.4.	Tāfele	1 uz grupu
1.5.	Tāfeles rakstāmpiederumi (krāsaini flomāsteri, tīrīšanas līdzeklis)	Atbilstoši moduļa īstenošanai
1.6.	Mobilā palīgtāfele uz statīva	1 uz grupu
2.	Materiāli, palīgmateriāli u.tml.	
2.1.	Biroja papīrs (dažāda formāta)	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.2.	Mobilās palīgtāfeles papīra bloki	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.3.	Uzskates materiāli, izdales materiāli, audio un video materiāli, metodiskie materiāli u.c.	Atbilstoši moduļa tematiem
2.4.	Pirmās palīdzības aptieciņa ar satura aprakstu	1 uz grupu
2.5.	Individuālie aizsardzības līdzekļi – ādas, elpceļu, dzirdes, galvas, sejas un acu, roku, kāju u.c.	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.6.	Drošības zīmes un signālkrašojuma lente	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.7.	Fizikālo riska faktoru mērīšanas ierīces	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.8.	Instrukciju paraugi: elektrodrošības, ugunsdrošības, darbam ar datoru, smagumu celšanas u.c.	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.9.	Dažādu dokumentu paraugi: darba aizsardzības un ugunsdrošības instruktāžu reģistrācijas žurnāli, obligāto veselības pārbauzu kartes, evakuācijas plāni (birojam un ražošanas telpām), nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas akts, darba vides riska novērtējuma dokumentācija, darba aizsardzības pasākumu plāns u.c.	Atbilstoši moduļa īstenošanai
2.10.	Ugunsdrošības un civilās aizsardzības zīmju stends	1 uz grupu
2.11.	Lēzentrauks degošu šķidrumu dzēšanai	1 uz grupu
2.12.	Kokskaidu plātne, m ²	0,5 katram izglītojamajam
2.13.	Benzīns, litri	0,1 katram izglītojamajam
2.14.	Dīzeļdegviela, litri	0,1 katram izglītojamajam
2.15.	Ugunsdzēsības tehniskais aprīkojums, aizsargtērps	1 komplekts
2.16.	Ugunsdzēsības aparāti (vairāku veidu)	1 uz 3 izglītojamajiem